

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Ser[m]ones de septe[m] viciis criminalib[us]
eoru[m]q[ue] remediis magistri Pauli Wan theosophi et
co[n]cionatoris Patauiensis eximii**

Wann, Paul

[Augsburg], 1517

VD16 W 1186

De spe[cie]b[us] luxurie [et] p[...] de fornicatio[n]e. Sermo. LXXIX

urn:nbn:de:hbz:466:1-30065

De detestabilitate fornicatiōis.

hec. qz p̄m̄ diaboli ē supbia: hoim̄ v̄o luxuria
z alia carnalis p̄cā. Luxuria v̄o videt̄ eē turpi
oz supbia. q̄ qz min⁹ curpis credit̄ min⁹ vitat̄.
luxuria eo mag⁹ erubescit̄ hoies qz oēs turpē
nouit̄. P̄terea dicit̄ doc. q̄ s̄t aliq̄ demōēs q̄
m̄oēs sue antiq̄ nobilitatē n̄ dign̄t̄ d̄ luxuria
tērare. Signū illi⁹ est q̄ lucifer tērans d̄m̄ in
defeo nō tērauit̄ cū de luxuria. Sic ḡ habetis
tres pessimos luxurie effect⁹. Rogem⁹ ḡ deū
vt sua gr̄a nos ab h̄ malo p̄egat̄ et defendat̄:
ne sup̄nis celoz sedib⁹ p̄uemur Amen.

De spēbo luxurie z p̄ de fornicatiōe.

Sermo LXXIX

Fornicariū regnū

Fdei non possidebit̄. i. ad Lxx. vi. In
p̄cedēti ser. audist̄ d̄ malicia luxurie
i gr̄e quō diabolo m̄ltū placet̄: d̄o displicet̄:
p̄rio iniuriā i ferat̄: z hōi luxuriāi p̄m̄ū no/
ceat̄. Audist̄ ē ser. lxxvij. quō luxuria eē fugiē
dā oñdū nā/figura/ fictio poetica/ lex diuina.
Et q̄ s̄. ser. lxxvij. dixi de spēbo luxurie/ forni/
catiōe/ stupro/ adultēio/ rapu/ incestu/ sacrile/
gio/ z p̄cō p̄ nām. Jō nūc incēdo de illis spēbo
in p̄icari p̄la dicere. Et p̄ de fornicatiōe. p̄ter
quā q̄s p̄uat̄ reḡ dei iux̄ thema. Pro gr̄a Bue.
¶ Fornicarij reg. dei n̄ pos. zē. vbi s̄. ¶ Sup̄
ser. lxxvij. circa lras B. L. dixi quid sit fornicati/
tio: z quō ip̄a sp̄ sit p̄c̄m̄ mortale. Nūc p̄nter
dicere incēdo ea q̄ faciūt ad maiorē detestatiōē
fornicatiōis: p̄ q̄ cuilib⁹ hōi ip̄a eāq̄ mors ē
fugiēda z detestanda. ¶ Est ḡ aduertēdū: q̄
fornicatiōē simplicē esse vitādā z fugiēdā/ imo
tanq̄ pestē detestandā oñdū in genere tria.

Natura
Fornicatiōē esse vitādā oñdū

Prius fornicatiōē eē detestabilē z fugiēdā oñ/
dit̄ nā. Uñ nā q̄busdā aubo ididit̄ q̄ q̄libet n̄
nisi cū p̄pare p̄uenit̄: q̄ mortuo cū alijs se non
p̄iugit̄. Sic de Palūbe Jhd. xij. cym. d̄. Pa
lūbes auis casta est: vocata siue appellata ex
morib⁹: eo q̄ sit comes castitatē. Nā d̄ q̄ amul
so corpali cōsortio/ solitaria icedat̄: nec carna/
lem copulā vltra req̄rat. Hec Jhd. Jdē narrat̄
Bartho. de turture in. pp. re. p̄ qd̄ vtiq̄ auctoz
nāe hoib⁹ rōnalib⁹ insinuat̄ q̄ detestabil̄ sit for/
nicatiō: quā ē in aubo verat̄. vt digne hōi di/
cat̄ illd̄ Job. xij. Inroga iumēta z docebit̄ te:

Est cas⁹ z volucres celi z idicabit̄ tibi. De h̄ ē d̄ Ber.
sticatio. sup̄ Lan. i. qd̄ ser. cractās illd̄ Lan. Vox tur.
au. h̄. est i ter. n̄ra. Turtur vno p̄pare p̄nta: q̄
amisso/ atez iā nō admittit̄: nūe roficat̄ in ho
mib⁹ nuptiaz redarguēs. Et seq̄. pudz ad ne
gocū bonitatē rōne nō posse qd̄ nā possit̄ i vo
luere. cernendū est turturē viduitatē tpe vbiq̄
gemere: nec vnq̄ in viridi ramo f̄sidere. cu ab
ea discas volupratū vitētia velut virulēta vi/
tare. Hec ille. Si igit̄ auis insticu nāe vni in

diuisibilē se p̄iugit̄: et vagū z oēm fornicariū
p̄cubitū fugit. p̄ q̄ hō rōnal q̄ ad h̄ nāe instin
ctū i se nō accēdit̄: irrōnabilior oi bestia sit. qz p̄
Bōndit̄ q̄ vel nām suā non coḡscit̄: z sic bestia
fit. vt oñdit̄ Boef. ij. de p̄sol. p̄bte. p̄sa. v. Dū
ne q̄ppe nāe ista est p̄ditio: vt ruc rātū certis res
bus cū se coḡscit̄ excellat̄: eadē r̄n̄ infra bestias
redigat̄ si se nosse desiderit̄. Nā certis aianib⁹ se
iḡzare nā est. hoib⁹ v̄o vicio venit. Hec ibi. q̄a
si h̄ ex certa malicia fac̄t̄ z nāe instinctū agit̄:
tunc itez p̄ior bestia fit. vt oñdit̄ Boef. iij. de
p̄sol. p̄sa. iij. vbi fornicariū libidinosū suē esse
d̄t. Nā tales fornicarij vacātes sue libidini: fa
ciūt sic equ⁹ z mul⁹ in q̄b⁹ n̄ est it̄lect⁹. ¶ Q̄
aūt fornicat⁹ n̄ nāe instinctū faciat̄. oñdit̄ sc̄us
Tho. ij. q. diij. ar. ij. d. In oib⁹ aialib⁹ gnāl̄
cernit̄: in q̄b⁹ ad educatōem. plis cura maris z
sc̄ie req̄rit̄ q̄ i eis nō est vag⁹ p̄cubit⁹: s̄z maris
ad certā sc̄iam: vñā vt p̄les. sic p̄z i oib⁹ aubo.
s̄z manifestū est q̄ ad educatōē hois vel nurri
tionē mime sufficit̄ m̄lier: p̄t̄ ista q̄ h̄ūane vi
te s̄t necaria: q̄ p̄ m̄l̄rē solā. p̄curari nō p̄nt. iō
opz q̄ ēr assit̄ cura p̄ris ad. plē defēdētū/ istruē
dū: z in oib⁹ rā infioib⁹ q̄ exioib⁹ p̄mouen/
dū. p̄t̄ qd̄ opz q̄ post coitū cū m̄liere maneat
z nō stari ad quācūq̄ indinē accedat̄. sic faciūt
fornicarij. Et in est q̄ nāl̄r in specie h̄ūana i est
marib⁹ sollicitudo de plis certitudie: qz eis im
miner educatio plis. ¶ Sc̄do p̄z ex h̄ q̄ for/
nicatio sit nāe instinctū. qz fornicatōz nō in
rēdit̄. p̄caratōē sue gnatiōis plis: s̄z solū libidi
nē. ois aūt acc̄t̄ vel coit⁹ libidinosus q̄lis est for
nicari⁹/ fm̄ se est viciosus z culpabil̄. ¶ Sc̄do
fornicatiōē esse vitādā z detestandā oñdit̄ scri
ptura. P̄rio Deut. xxij. Nō erit meretrix de fi
liab⁹ isrl̄. Et ḡuitatē hui⁹ p̄c̄i oñdit̄ d̄ns cū ip̄z
ita ḡuit̄ puniuit̄. Num. xxv. Dū pl̄s isrl̄ forni/
cat⁹ fuit̄ cū filiab⁹ moab. vtz s̄. ser. lxxvij. B. L.
vbi p̄la de h̄ dixi. z quō fornicatio eē p̄c̄m̄ mor
tē. Sc̄do Act. xv. dixit̄ apli ad seniores. Fra
tres visū est sp̄ūs sc̄o z nob: m̄l̄ vltra vob ipone
re oneris q̄s hec necaria: vt abstineatis vos ab
imolac̄ simulacroz: z sanguie suffocato: z for/
nicatiōe. Ubi d̄r glo. interl̄. Necaria s̄t sine q̄b⁹
nō est sal⁹. Et aūt fornicatio ibi numeret̄: nisi
q̄s ab ea abstineat̄ nō saluat̄. P̄les auctes de
h̄ vide sup̄ ser. lxxvij. B. L. ¶ Tertio fornicati
onē esse detestabilē z fugiēdā oñdit̄ picula fu
tura: q̄ sunt multa.

Sterilitas
Pericla occurrē
ria in fornicatiōe
Mala plis educatio
Prolis interfectio
Discordia
Petoz ignozaria

Primū piculū est sterilitas q̄ frequē est in il
lis q̄ indinēt m̄l̄ris se exponit̄. p̄curare aūt ste
rilitatē est p̄ legē nāe. sequit̄ q̄ simplex fornicati
tio sit p̄ legē nāe. Hec aūt sterilitas p̄tingit̄ ex
nimia frequētiōe luxurie z diuersitate vitoz.
Uñ z sepe accidit̄ q̄ p̄iuges p̄mo p̄ueniēs p̄
legē nāe.

Fornica
rius agit̄
z instin
ctū nāe.

B

L

sc̄ptura
detestat̄
fornicati
onem.

D

Sterili
tas vñ
ueniat.

per nimia frequentatez coit' no generat: z post
 aliq' annos du' a tali frequentate cessant: z ra/
 ro se comiscet tuc vxoz pmo recipit. Tales vt/
 qz de b' sit rephandedi in p'ssione. qz no q' tuc
 gnar' dicitur. plus: qn pot' impediunt ea. sed sola q'
 sunt delectatione venereoz. ¶ Sed di. q's. au
 dio q' meretrices frequentares luxuria z plib' vi
 ris se comiscetes coiter sut steriles. q' b' tū mo/
 dis p'ingit hec sterilitas: Ad hoc dōm est fm
 Alber. sup. viij. l'eb. q' illi' sūt tres rōnes. Pri
 ma: qz marit' vni' m'heris extecat ex plib' viri
 z sic extecata sterilis efficit. Secda causa. qz ex
 vsu venereoz marit' efficit nimis lubrica. z sic
 no remanet seme' inecū in ea. Et h' p'igere p'e
 tā in m'rimonio qz exera. vt p'ez s. Tercia causa
 qz natura marit' est sic natura stomachi: vitz
 diuersa reijciedo: z vni'formia rineredo. Ex q' b'
 p'ez q' in vna m'herie ipedit p' diuersitate viroz
 aut coit' frequentatez: pcuratio liberor' siue p
 lis. Et q' tādē p'cludit q' min' expediret. imo n'
 expediret: sed piculū esset vna m'herie h'ie p'les
 viroz: q' ius in veri lege admittit' fuerit ad plu
 rificationē hūani g'nis vni' virū h'ie p'les mul
 eres. Est tū v'z q' aliqū in casu p'iculari p'ini
 git meretricē etiā publicā imp'gnari. Et hoc ex
 eo: qz forte tūc marit' cū rāra delectatiōe semē
 recipit. q' alioz semia reijcet z no admittit. Et
 b' dō z natura hec ordinauerit: vt sic nulla sit se
 cura de nō p'cipiedo. Nā inueniunt' exera cōes
 meretrices heu m'heres q' z g'ines dici volūt/
 z se plib' p'stituūt: aut alia faciāt in p'ceptiōe se
 mis: vt nō p'cipiāt. sed deo disponere aliqū ad
 illoz maiore diffamia: etiā cū no cogitāt cōci/
 piūt ex ea p'dicta. ¶ Sic q' q' tū ad hoc finalr
 p'ez quō rōne p'creatiōis filioz indecēs est vna
 mulierē p'les viroz h'ie in p'iuigio: vel extra p'iu
 giū. Nā est vni' mascul' p' p'les fecundare femi
 nas. nō tū vna feia a plib' p'ot fecundari viri. qn
 pot' fecunditas ipedit. Et vt p'cludā meli' cēt
 .i. min' malū si vni' vir h'iet duēctas aut tricē/
 tas m'heres: qz q' vna m'her duos h'iet siml' vi
 ros. p'z ex dicit' causis. Et h' etiā oñdit' euidēt' re
 stimonio septure sacre. Nā dō h'uit. x. m'heres
 p'ubinas p'ter siltā Saul. ij. Regū. xv. Et iste
 erat vxozes sue: licz min' p'ncipales. q's etiā licit
 ē z sine p'etō h'uit. Salomon etiāz fili' eius. vt
 h'z. ij. Reg. xj. h'uit vxozes septingētas q'si regi
 nas. z treccētas p'ubinas: z tandē cor ei' dep'ua
 tū est p' m'heres vt adoraret idola. vt p'ez ibidē.
 Nunq' nō legit' in toro canone biblie aut aliq'
 septura autērica. q' vna m'her licite sit p'les ha
 buerit viros. h' idē oñdit' s. Tho. lib. ij. q' gen/
 tiles. ca. cxx. S'z q'uis hoc v'z sit. nō tū viri se
 p'utēt ex h' min' peccare si plib' p'iuigunt' mulie
 rib' nūc in no. re. imo plus peccat q' mulieres.
 Nam fm Augu. de adulterinis p'iuigijs vir est
 fortior ad resistendū p'cipie. z habet rōne ma/
 iore. z m'her est sibi comissa ad regendū. q' gra/
 uius peccat. p'ot tū ex accēte m'her q'uis pecca
 re p'cipiedo extra m'rimoniū zc. de b' infra de

Sterili
tas vn p
uentar.

f

Fornica
rius agi
p' infam
atū nā.

septura
delectat
fi fornicat
onem.

D

Fornica
rius est q'
p' lege nā.

adulterio ampl' dicit. ¶ Scdm piculū in for
 nicatione rimendū est mala plus educatio. Qu
 de nāli lege ad p'ez p'inet educare plēn. Edu
 care autē ea nō b' p'ot nisi ag'it' q' sit sua. sed
 illā ag'it' q' sit sua. nō p'ot nisi m'ez vt p'ria
 habuerit siue sol' ea tūc habuerit. Parētes ei
 sollicitant' tāco ampl' circa nutritiōem z edu/
 cationē pueroz: qz firmi' credūt eos esse filio
 os eoz/ aut filias. Et q' infer. q' q'qd impedit
 certitudinē pueroz. hoc etiā ipedit/ ne pences
 eis diligēt. puidēt in hereditate z i debita nu
 trimēti admistratiōe. Si q' vna femia p'les h'z
 viros: p'ies nō possunt esse certi de filijs suis.
 Et iō nō adhibebūt illā diligētā quā deberēt:
 vt suis filijs in nutrimento z hereditate puidē
 ant. Incertitudo ei filioz. minuit ad eas amoy
 rem p'entū. hinc est q' d' Arist. ij. l'eb. ca. viij.
 q' m' es mag' amat pueros suos q' p'ies. nāz
 laboriosior est p'cus: z mag' scit' eos ēē suos.
 si autē vna p'les viros h'iet: null' eoz poss' esse
 cert' de sua ple. z sic amor ad filios z educatio
 deficiēt. ¶ Ex q' p'z q' fornicatō simplex est su
 giēda. imo sic dicit' est. qz p'ies ex eo q' nō rātū
 amat filios aut filias ex fornicatiōe genitos. p
 p'et incertitudinē p'missam: sic si eent vxozes
 legit'ie. tūc p'at' generas ex fornicatiōe filii/ m'
 nus curat cū. nec tuuat m' em in puerpio z in
 pueri educatiōe. neq' tpe imp'gnatiōis illi pui
 det. ex q' tūc sepe fer' in vtero extriguūt aut debi
 litat. qz m' nō sufficit de necarijs sibi z puero
 puidere. z sic sp' maiora sequūt' p'icla: q' oia re/
 pugnāt legi nāli. Ideo op'z quēlibz sane m'itis
 pcedere q' simplex fornicatio est p' lege nature
 p'cludit' q' ex p'missis q' d'icestabile est vni' vi
 rū p'les h'ie vxozes. sed d'icestabile est vna mu
 lierē p'les h'ie viros. qz p' hoc magis incertitudo
 filioz soler puenire z cetera mala q' d'icta sūt.
 g. zc. ¶ Tertiū p'iclm timēdū ex fornicatione
 vltra p'missa est exticatio siue infectio plus / ex
 alijs cāis pueniēs. p'z: qz m'ies non porētes pli
 puidere: nec h'ietes auxiliū a p'ie suffocāt eoz.
 sic heu n'ris r'pib' sepi' cōingit. Talis ē extin
 ctio siue infectio plus sepe fit ex r'ioze aut ves
 recūdia: dū g'ies cor' supunt' z imp'gnant': aut
 dū vidue q' hō est videt' volūt' p'cipiūt: z cōce/
 p'it' aut partū occultare nō p'nt: tūc aliqū ipm
 suffocāt in v'ro v' extinguit. z q'qz natū etiā
 aliqū nō baptizatū infectiūt. q' b' mōis hec fa/
 cit' m'ies scit'. O crudelitas maria: nulla vci
 qz bestiaz facit filia. Videāt ibi p'ies piculuz
 aiaz suaz. q' h' nō p'fenerāt: z eis ig'antib' hec
 fiāt. tū excusare se nō p'nt qn ad tantū facinus
 dederit occasionē. ¶ Quartū piculū est p'ren
 tio siue discordia. si em liceret cui libz q'libz vri
 libera: sequēt' r'ite/odia/ z multa homicidia.
 Displicet em viro qū vxoz vel p'ubina se p'ce/
 dit' alci viro. nā fm lege nāe nō deberet se p'uin
 gere vir alci m'heri. vt s. z p' p'ns nec m'her al
 teri viro. p'z ex lege nāe. Ad tibi nō vis fieri al/
 teri ne feceris. Nā d'us a p'ncipio p'creauit ip'

Mala p
lis educa
rio.

Incertes
cio plus

Cōctio:
siue dis/
cordia.

